

PC Basisschool
DE MORGENSTER

Ondersteunings- profiel

van PCBS De Morgenster

Datum: 2024
Versie: 2.0

Ondersteuningsprofiel van PCBS De Morgenster

Leerlingen met een hogere en lagere intelligentie

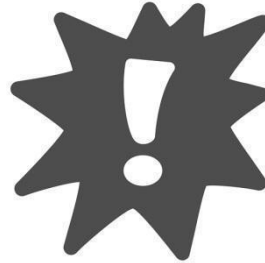
Voor leerlingen met een lagere intelligentie dan gemiddeld werken wij met aangepaste lesstof en/of eigen leerlijnen. Ons doel is deze kinderen zoveel mogelijk te blijven betrekken bij het groepsproces.

Passend bij het leerlingniveau bekijken we welke beheersingsdoelen behaald moeten worden.

Voor leerlingen met een hogere intelligentie zijn er voldoende verbredings- en verrijkingsmaterialen aanwezig binnen de school, die in de groep naast de gewone lesstof worden aangeboden. Dit wordt gecoördineerd door onze specialist hoogbegaafdheid. Voor een kleine groep leerlingen die nog meer uitdaging nodig hebben, is er een keer in de week een uur tot anderhalf uur de LeV-groep (plusgroep) beschikbaar.

Voor leerlingen die niet (meer) meekomen met het basisprogramma zijn er aparte leerlijnen en materialen voor de basisvakken.

Wij schakelen, wanneer wenselijk, de hulp in van (Preventieve) Ambulante Begeleiding en/of het Schoolondersteuningsteam. Zij hebben een vaste plaats binnen de zorgstructuur op De Morgenster.

Gedragsproblematiek

Binnen onze school wordt gewerkt aan een veilige omgeving voor alle kinderen. Eén van de belangrijkste ontwikkelingen van de afgelopen jaren is het invoeren van de Kanjertraining op De Morgenster. Er is voor deze methodiek gekozen om leerlingen te laten groeien in sociale vaardigheid, om leerlingen en leerkrachten handvatten te geven over hoe we op een respectvolle manier omgaan met elkaar, hoe we conflicten oplossen en hoe we dingen bespreekbaar maken. De methodiek is gericht op een pedagogisch, veilig klimaat en op het voorkomen van probleem- en pestgedrag.

In eerste instantie wordt er door de leerkracht eventueel samen met de intern begeleider bekeken waar bepaald gedrag vandaan komt. Het leerkrachthandelen wordt hierop afgestemd. Wanneer dit niet toereikend is kan er hulp ingeschakeld worden van externen, zoals de leden van het schoolondersteuningsteam (orthopedagoog en/of ambulant begeleider samenwerkingsverband Driegang, verbindingsfunctionaris van OnSaltena). Een mogelijke vervolgstap is dat een ambulant begeleider met specialisatie gedrag ingeschakeld wordt voor ondersteuning en begeleiding. Ons gezamenlijke doel is om het kind weer mee te krijgen met de groep en te zorgen dat het welbevinden goed is. Als uiterste stap kan er gekozen worden voor een aanvraag voor plaatsing op SO/SBO.

	<p>Vanuit de gemeente Altena worden er geen sociaal-emotionele trainingen gegeven op groepsniveau. In plaats daarvan zijn er gelden naar de scholen gegaan om hierin te investeren. Onze school heeft ervoor gekozen om de Rots- en Watertraining aan te bieden. Rots staat voor eigen grenzen aan kunnen geven, zelfstandig beslissingen kunnen nemen, een eigen weg kunnen gaan. Water staat voor communicatie, kunnen luisteren, samen naar oplossingen kunnen zoeken, en de grenzen van anderen te respecteren. Een geschoolde leerkracht leert sociale vaardigheden aan samen met leeftijdsgenoten. De motivatie en betrokkenheid van leerlingen is groot door de fysieke oefeningen, spelen, reële situaties en veilige sfeer waarin deze worden geoefend. In elke les worden oefeningen en spelen regelmatig afgewisseld met momenten van zelfreflectie en kringgesprekken.</p> <p>Elke les wordt afgesloten met verwerkingsopdrachten voor het optimaliseren van de transfer van oefening naar praktijk.</p> <p>Daarnaast wordt vanuit samenwerkende partijen binnen de gemeente Altena Playing for Success aangeboden. Het doel van Playing for Success is aantoonbare groei in de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen in de leeftijd 9 tot 14 jaar, middels het versterken van emotionele en sociale vaardigheden (soft skills) die bijdragen aan een gunstiger uitgangspositie voor een succesvolle schoolcarrière.</p>
 <p>Fysieke beperking</p>	 <p>Dyslexie</p>

<p>Onze school is toegankelijk voor kinderen met een lichamelijke beperking.</p>	<p>Bij kinderen met (een vermoeden van) dyslexie vullen we een dyslexiekaart in. Hierop staat welke aanpassingen er wenselijk zijn voor de leerling. Mogelijke aanpassingen zijn: aangepast lesmateriaal, extra hulp op het gebied van lezen en spellen door een Remedial Teacher. Toetsing kan worden aangepast op de mogelijkheden van de leerling en leerlingen kunnen extra werktijd krijgen. We volgen hierbij de protocollen die zijn ontwikkeld door het Expertisecentrum Nederlands, in opdracht van het Ministerie van OCW, in het kader van het Masterplan Dyslexie. Om risico's op leesachterstanden te verkleinen wordt vanaf halverwege groep 2 gebruik gemaakt van BOUW. Dit is een onlineprogramma dat effectieve ondersteuning biedt bij beginnende geletterdheid en leren lezen. Tutoren van groep 7 en 8 begeleiden leerlingen tijdens dit proces.</p>
 <p>Schoolklimaat Onze school heeft een positief, pedagogisch klimaat. We werken in alle groepen met de Kanjertraining. De monitoring vindt plaats via het Vensters tevredenheidsonderzoek.</p>	 <p>Ouderbetrokkenheid Wij ervaren hoge betrokkenheid van ouders binnen en rondom de school. Wij hebben een open en transparante relatie met ouders. Omdat we werken met Basispoort (ouderportaal) hebben we korte communicatielijnen met ouders. De monitoring vindt plaats via het Vensters tevredenheidsonderzoek.</p>
 <p>Ambitie</p>	<p>Wij willen een passende school zijn voor alle leerlingen uit Sleeuwijk en omgeving. Een school waar elk kind op eigen tempo en binnen de eigen mogelijkheden tot groei en bloei kan komen. Elk kind mag zijn wie het is, en groeien in talent. Wij hebben de ambitie om een Brede Zorgschool te zijn. Dit wil zeggen dat we samen met ouders, volwassenen en leerlingen in hun directe leefomgeving onderwijs aanbieden, wat tegemoetkomt aan de diversiteit van behoeften van kinderen. Oftewel dat we een leeromgeving creëren binnen onze school, die optimale leerervaringen aanbiedt, zowel cognitief als sociaal, voor alle leerlingen.</p>

Inhoudsopgave

1 Schoolondersteuningsprofiel	7
Inleiding.....	7
Wet passend onderwijs en het SOP	7
SWV Driegang	7
Wat betekent het SOP voor ouders?	7
Basisondersteuning.....	8
Kwaliteitsniveau	8
2 Preventieve en licht curatieve interventies	10
3 Ondersteuningsstructuur	14
Huidige diversiteit leerling populatie.....	14
4 Huidige deskundigheid op de PCBS De Morgenster.....	15
5 Huidige basisondersteuning en ontwikkelambitie op de PCBS De Morgenster	16
6 Wat zijn de grenzen op de Morgenster.....	25
7 Conclusies en aanbevelingen	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
8 Ambitie en Planning	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

1 Schoolondersteuningsprofiel

Inleiding

Voor u ligt het Schoolondersteuningsprofiel (SOP) van PCBS De Morgenster. In dit plan staat beschreven welke zorg en ondersteuning wij onze leerlingen kunnen en willen bieden. Dit kan belangrijke informatie zijn voor het kiezen van de school die bij uw kind past. We beginnen met een korte introductie op het SOP. In het hoofdstuk 'Huidig aanbod' leest u welke voorzieningen er zijn op PCBS De Morgenster. In het hoofdstuk 'Ambitie' ziet u welke stappen wij nog willen nemen om een nog sterkere ondersteuning te bieden aan onze leerlingen. Heeft u na het lezen van dit document vragen? Dan kunt u contact opnemen met de Interne Begeleiding; IB@morgenster-sleeuwijk.nl of met onze schoolleider (algemeen@morgenster-sleeuwijk.nl).

Wet passend onderwijs en het SOP

Per 1 augustus 2014 is de wet passend onderwijs van kracht. In deze wet is bepaald dat elke school de plicht heeft om iedere leerling het onderwijs en de ondersteuning te bieden die hij of zij nodig heeft. Omdat niet iedere school alle denkbare ondersteuning kan bieden, is het mogelijk dat een school een leerling met bepaalde speciale behoeftes doorverwijst naar een andere school waar de leerling beter ondersteund kan worden. Iedere school heeft een document waarin staat beschreven in welke onderwijsbehoeften zij kunnen voorzien. Dit is het Schoolondersteuningsprofiel (SOP). Om leerlingen gericht door te kunnen verwijzen naar een school die beter in hun onderwijsbehoefte voorziet, werken scholen samen in samenwerkingsverbanden (SWV). Elk samenwerkingsverband zorgt dat er binnen het SWV een plek is voor elke leerling. Onze school hoort bij SWV Driegang (www.driegang.nl).

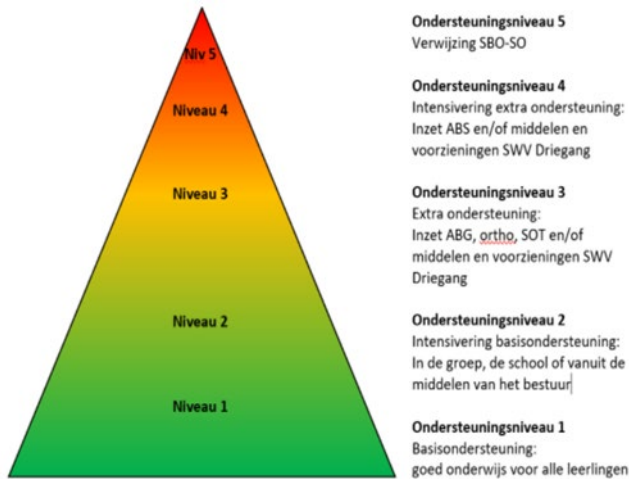
SWV Driegang

SWV Driegang bestaat uit alle scholen voor regulier en speciaal onderwijs binnen de gemeente Gorinchem, Molenlanden, Hardinxveld-Giessendam en verschillende kernen van de gemeente Altena, Vijfheerenlanden en West-Betuwe. Minstens één keer in de vier jaar stelt het SWV een ondersteuningsplan op. Hierin staan afspraken over de organisatie en bekostiging van de onderwijsondersteuning. In dit plan wordt ook de 'basisondersteuning' vastgelegd. Dat is de ondersteuning die elke school in het samenwerkingsverband aanbiedt. Naast deze basisondersteuning kunnen scholen ervoor kiezen om meer ondersteuning te bieden voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. Deze extra ondersteuning noemen wij arrangementen.

Wat betekent het SOP voor ouders?

Dat de school van uw keuze goed onderwijs verzorgt, dat mag u verwachten. In het SOP staat omschreven wat hieronder valt en welke extra voorzieningen de school biedt. Zo leest u bijvoorbeeld hoe het veilige klimaat op school wordt gewaarborgd, hoe rolstoelvriendelijk het schoolgebouw is, maar ook of er bijvoorbeeld een hoogbegaafdheidsspecialist op school aanwezig is. Vermoedt u dat uw kind extra ondersteuning nodig zal hebben, of is dit al bekend? Dan is het SOP extra belangrijk voor u. Alle scholen van SWV Driegang hebben een SOP in dezelfde opbouw, zo kunt u gemakkelijk zien waar u wel en niet terecht kunt voor bepaalde ondersteuning. Weet u niet goed wat uw kind nodig zal hebben of is het niet duidelijk welke voorzieningen er zijn dan kunt u altijd met de school in gesprek gaan.

Basisondersteuning

In de piramide hierboven is te zien op welke manier ondersteuning wordt geboden binnen de school. De basisondersteuning laat zich volgens de PO-Raad omschrijven als het geheel van *preventieve en lichte curatieve interventies* die binnen de *onderwijsondersteuningsstructuur* van de school, *planmatig* en op overeengekomen *kwaliteitsniveau*, worden uitgevoerd (eventueel in samenwerking met ketenpartners). De schuingedrukte elementen uit deze definitie worden in dit document besproken.

De basisondersteuning wordt aan de hand van de volgende 13 ijkpunten gemeten:

1. Beleid t.a.v. ondersteuning
2. Schoolondersteuningsprofiel
3. Effectieve ondersteuning
4. Veilige omgeving
5. Zicht op de ontwikkeling van leerlingen
6. Opbrengst- en handelingsgericht werken
7. Goed afgestemde methoden en aanpakken
8. Handelingsbekwame en competente medewerkers
9. Ambitieuze onderwijsarrangementen
10. Zorgvuldige overdracht van leerlingen
11. Betrokkenheid ouders en leerlingen
12. Expliciete interne ondersteuningsstructuur
13. Een effectief ondersteuningsteam

Kwaliteitsniveau

De basisondersteuning bestaat uit twee niveaus :

- **De basiskwaliteit:** deze is gelijk aan de eisen in het inspectiekader van de onderwijsinspectie.
- **De PO-kwaliteit:** de PO-Raad heeft besloten dat er, bovenop dat wat de inspectie voorschrijft, nog een aantal elementen is die een school hoort aan te bieden. Wanneer een school voldoet aan deze richtlijnen, dan is de basisondersteuning van PO-kwaliteit.

SWV Driegang heeft haar ambitie gelegd bij de PO-kwaliteit. Deze wordt gerealiseerd in twee stappen:

1. Per 1 augustus 2016 voldoen alle scholen aan het niveau basiskwaliteit van basisondersteuning zoals beschreven in het ondersteuningsplan van het SWV.
2. Alle scholen streven ernaar om per 1 augustus 2018 te voldoen aan de PO-kwaliteit. Daarbovenop worden vanuit het samenwerkingsverband voorzieningen aangeboden die vallen onder het blok extra kwaliteit. Het geheel van ondersteuningsprofielen moet zorgen voor een dekkend aanbod van onderwijs voor de kinderen die in het gebied wonen van het samenwerkingsverband.

2 Preventieve en licht curatieve interventies

	Aanbod
Aanbod dyslexie	<p>Bij kinderen met (een vermoeden van) dyslexie vullen we een dyslexiekaart in. Hierop staat welke aanpassingen er wenselijk zijn voor de leerling. Mogelijke aanpassingen zijn: aangepast lesmateriaal, extra hulp op het gebied van lezen en spellen door een Remedial Teacher. Toetsing kan worden aangepast op de mogelijkheden van de leerling en leerlingen kunnen extra werktijd krijgen.</p> <p>We volgen hierbij de protocollen die zijn ontwikkeld door het Expertisecentrum Nederlands, in opdracht van het Ministerie van OCW, in het kader van het Masterplan Dyslexie.</p> <p>Om risico's op leesachterstanden te verkleinen wordt vanaf halverwege groep 2 gebruik gemaakt van BOUW. Dit is een onlineprogramma dat effectieve ondersteuning biedt bij beginnende geletterdheid en leren lezen. Tutoren van groep 7 en 8 begeleiden leerlingen tijdens dit proces.</p>

<p>Onderwijsprogramma's en leerlijnen voor leerlingen met een hogere of lagere intelligentie dan gemiddeld</p>	<p>Voor leerlingen met een lagere intelligentie dan gemiddeld werken wij met aangepaste lesstof en/of eigen leerlijnen. Ons doel is deze kinderen zoveel mogelijk te blijven betrekken bij het groepsproces. Passend bij het leerlingniveau bekijken we welke beheersingsdoelen behaald moeten worden.</p> <p>Voor leerlingen met een hogere intelligentie zijn er voldoende verbredings- en verrijkingsmaterialen aanwezig binnen de school, die in de groep naast de gewone lesstof worden aangeboden. Dit wordt gecoördineerd door onze specialist hoogbegaafdheid. Voor een kleine groep leerlingen die nog meer uitdaging nodig hebben, is er een keer in de week een uur tot anderhalf uur de LeV-groep (plusgroep) beschikbaar.</p> <p>Voor leerlingen die niet (meer) meekomen met het basisprogramma zijn er aparte leerlijnen en materialen voor de basisvakken.</p> <p>Wij schakelen, wanneer wenselijk, de hulp in van (Preventieve) Ambulante Begeleiding en/of het Schoolondersteuningsteam. Zij hebben een vaste plaats binnen de zorgstructuur op De Morgenster.</p>
<p>Fysieke toegankelijkheid van schoolgebouw</p>	<p>Onze brede school is rolstoeltoegankelijk. Er zijn een (trap)lift en een invalidetoilet aanwezig.</p>
<p>(Ortho)pedagogische en of orthodidactische programma's en methodieken gericht op sociale veiligheid en het voorkomen/aanpakken van gedragsproblematiek</p>	<p>Wij zijn een Kanjerschool; alle leerkrachten zijn opgeleid om de Kanjertraining te geven en om een (sociaal) veilige leeromgeving voor kinderen te creëren. Nieuwe leerkrachten gaan de scholing volgen. Wij spreken allemaal dezelfde 'Kanjertaal'. De kinderen worden hier actief bij betrokken en de bijpassende regels, posters en afspraken worden in de gang, op de leerpleinen en in al onze klassen weergegeven.</p> <p>Vanuit de gemeente Altena worden er geen sociaal-emotionele trainingen gegeven op groepsniveau. In plaats daarvan zijn er gelden naar de scholen gegaan om hierin te investeren. Onze school heeft ervoor gekozen om de Rots- en Watertraining aan</p>

	<p>te bieden. Rots staat voor eigen grenzen aan kunnen geven, zelfstandig beslissingen kunnen nemen, een eigen weg kunnen gaan. Water staat voor communicatie, kunnen luisteren, samen naar oplossingen kunnen zoeken, en de grenzen van anderen te respecteren. Een geschoolde leerkracht leert sociale vaardigheden aan samen met leeftijdsgenoten. De motivatie en betrokkenheid van leerlingen is groot door de fysieke oefeningen, spelen, reële situaties en veilige sfeer waarin deze worden geoefend. In elke les worden oefeningen en spelen regelmatig afgewisseld met momenten van zelfreflectie en kringgesprekken.</p> <p>Elke les wordt afgesloten met verwerkingsopdrachten voor het optimaliseren van de transfer van oefening naar praktijk.</p> <p>Daarnaast wordt vanuit samenwerkende partijen binnen de gemeente Altena Playing for Success aangeboden. Het doel van Playing for Success is aantoonbare groei in de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen in de leeftijd 9 tot 14 jaar, middels het versterken van emotionele en sociale vaardigheden (soft skills) die bijdragen aan een gunstiger uitgangspositie voor een succesvolle schoolcarrière.</p>
<p>Protocol voor medisch handelen</p>	<p>Op allerlei plaatsen in ons gebouw komen protocollen te hangen voor medisch handelen. Daarbij zijn er in onze school altijd BHV'ers aanwezig. De handelingsprotocollen voor leerlingen met speciale medische behoeften zijn voor de leerkracht(en) zichtbaar in de klas aanwezig.</p>
<p>Welke curatieve zorg en ondersteuning kan school, eventueel met ketenpartners, bieden?</p>	<p>Bij leerlingen met een specifieke behoefte ten aanzien van het fysiek medisch aspect voeren de leerkrachten zelf geen verpleegkundige handelingen uit. Er wordt hiervoor wel goed samengewerkt met externe instanties.</p> <p>In enkele situaties kan de leerkracht in overleg bepaalde medicatie toedienen</p>

	(bijvoorbeeld de epi-pen). Hiervoor wordt dan een <u>medicatieprotocol</u> getekend.
--	--

3 Ondersteuningsstructuur

De expertise en ervaring van het team van PCBS De Morgenster kan het beste worden weergegeven door onze ervaring met leerlingen. Hieronder vindt u een uitleg over de verschillende zorgniveaus en een overzicht van de ondersteuning op zorgniveau 3 of 4 die wij op dit moment bieden.

Huidige diversiteit leerling populatie

De leerlingen en de ondersteuning worden verdeeld in vier zorgniveaus.

1. Leerlingen met een onderwijsbehoefte die kunnen worden begeleid binnen de **basisondersteuning**, ofwel het reguliere lesprogramma.
2. Leerlingen met meer specifieke onderwijsbehoeften die mogelijk extern gediagnosticeerd zijn. Deze leerlingen hebben bijvoorbeeld behoefte aan verlengde instructie of aanpassingen in het schoolwerk. Deze leerlingen worden binnen de **basisondersteuning plus** begeleid.
3. Leerlingen met een onderwijsbehoefte die meer specifieke aandacht vraagt dan binnen de basisondersteuning plus gegeven kan worden. Deze leerlingen worden binnen de **extra ondersteuning intern** begeleid op vooraf gestelde leerdoelen, met als einddoel om de lesstof weer zelfstandig in de klas te kunnen oppakken. Er wordt voor deze leerlingen een individueel handelingsplan opgesteld. Hier kunnen bijvoorbeeld ook de leerlingen uit de LeV-groep en de kinderen met (vermoedens van) dyslexie onder vallen.
4. Leerlingen met een zeer specifieke onderwijs- en eventueel zorgvraag die gespecialiseerd onderwijs en eventueel zorgbegeleiding nodig hebben. Dit wordt ook uitgewerkt in een OPP. Deze leerlingen worden binnen de **extra ondersteuning plus** intern en mogelijk extern extra begeleid, waarbij de leerlingen profiteren van een onderwijsarrangement onder begeleiding van een specialist uit het Samenwerkingsverband.

4 Huidige deskundigheid op de PCBS De Morgenster

De school maakt gebruik van de volgende aanwezige teamdeskundigheid

	Aanwezigheid zonder diploma	Aanwezig met diploma	Niet aanwezig
Intern Begeleider/Kwaliteitscoördinator		X	
Taal/leesspecialist		X	
Dyslexie specialist			X
Rekencoördinator		X	
Orthopedagoog			X
Gedragsspecialist (algemeen opgeleid – basisgericht – niet specifiek)		X	
Sociale vaardigheden specialist		X	
Hoogbegaafdheid specialist		X	
Remedial teacher		X	
Motorische remedial teacher (tevens vakleerkracht lichamelijke oefening)			X
Spelbegeleiding			X
Coaching en Video interactie begeleiding		X	
Vakleerkracht lichamelijke oefening		X	

De school maakt gebruik van de volgende aanwezige deskundigheid binnen het bestuur of binnen het samenwerkingsverband.

	Aanwezigheid op Morgenster zonder diploma	Aanwezig op Morgenster met diploma	Aanvullend aanwezig in SWV
Orthopedagoog/Psycholoog			X
Logopedist/taalspecialist			X
Hoogbegaafdheidsspecialist		X	X
Verbindingsfunctionaris		X	
Specialist het jonge kind	X		X
Intern Begeleider/Kwaliteitscoördinator		X	
Taal/leesspecialist		X	X
Dyslexiespecialist			
Sociale vaardigheden specialist		X	
Remedial teacher		X	
Motorische remedial teacher			X
Spelbegeleiding			

Coaching en video interactie begeleiding		X	
--	--	---	--

5 Huidige basisondersteuning en ontwikkelambitie op de PCBS De Morgenster

	13 IJkpunten	Huidige situatie	Ontwikkel ambitie
1	Beleid ten aanzien van ondersteuning	De Morgenster heeft een duidelijk beleid ten aanzien van ondersteuning, aansluitend op het passend onderwijs. Signalering, verduidelijking en interne ondersteuning komen hierbij op de eerste plaats. Wanneer dit niet genoeg blijkt te zijn, staat er een ruim netwerk rondom de school om ons te ondersteunen in het bieden van de juiste, passende hulp (zie ijkpunten 12 en 13). Hoofdzaak is dat De Morgenster passende hulp zoekt en biedt, binnen de grenzen van eigen kunnen. De grens voor de Morgenster ligt op het punt waar complex gedrag in combinatie met andere problematiek dusdanig heftig is, dat het onderwijsleerproces van de medeleerlingen en van de leerling zelf verstoord wordt.	Het huidige beleidsplan met betrekking tot ondersteuning wordt waar nodig vernieuwd/aangepast, waarbij duidelijk wordt vastgelegd wat onze grenzen en mogelijkheden zijn betreffende ondersteuning.
2	Schoolondersteuningsprofiel	Het schoolondersteuningsprofiel wordt opgesteld voor vier jaar en wordt geëvalueerd via vragenlijsten onder personeel en tevredenheidsonderzoek onder ouders. Jaarlijks worden de speerpunten en doelen opgenomen in het jaarplan, zodat voor het team duidelijk is waaraan wordt gewerkt. Het schoolondersteuningsprofiel is opgezet in hetzelfde format als de andere scholen binnen het samenwerkingsverband, om het op die manier zo overzichtelijk en duidelijk mogelijk te maken.	
3	Effectieve ondersteuning	Dit ijkpunt en de speerpunten staat mede beschreven in ijkpunt 1, 12 en 13.	

4	Veilige omgeving	<p>Binnen onze school wordt gewerkt aan een veilige omgeving voor alle kinderen. Eén van de belangrijkste ontwikkelingen van de afgelopen jaren is het invoeren van de Kanjertraining op De Morgenster. Voor deze methode is gekozen om leerlingen te laten groeien in sociale vaardigheid, om leerlingen en leerkrachten handvatten te geven over hoe we op een respectvolle manier omgaan met elkaar, hoe we conflicten oplossen en hoe we dingen bespreekbaar maken. De methode is gericht op een pedagogisch, veilig klimaat en op het voorkomen van probleem- en pestgedrag. Ter ondersteuning worden jaarlijks de vragenlijsten van KanVAS gebruikt om het sociale klimaat van een groep goed in kaart te brengen. Naast de sociaal-emotionele veiligheid wordt binnen de school ook de fysieke veiligheid gewaarborgd door middel van onder andere BHV, beveiliging en ergo-advies. Via Vensters wordt regelmatig een tevredenheidsonderzoek afgenomen.</p>	<p>De Kanjertraining heeft een implementatieplan van een paar jaar. De komende jaren zullen erop gericht zijn om als school onze kanjervaardigheden verder uit te bouwen. We bieden vanaf 2021 Rots- en Watertraining aan. Rots staat voor eigen grenzen aan kunnen geven, zelfstandig beslissingen kunnen nemen, een eigen weg kunnen gaan. Water staat voor communicatie, kunnen luisteren, samen naar oplossingen kunnen zoeken, en de grenzen van anderen te respecteren. Een geschoolde leerkracht leert sociale vaardigheden aan samen met leeftijdsgenoten, veelal in een schoolse setting waarbij waar mogelijk alle leerlingen worden betrokken.</p> <p>De motivatie en betrokkenheid van leerlingen is groot door de fysieke oefeningen, spelen en reële situaties en veilige sfeer waarin deze worden geoefend. In elke les worden oefeningen en spelen regelmatig afgewisseld met momenten van zelf-reflectie en kringgesprekken. Elke les wordt afgesloten met verwerkings-opdrachten voor het optimaliseren van de transfer van oefening naar praktijk.</p>
---	------------------	--	---

5	Zicht op de ontwikkeling van leerlingen	<p>Een belangrijk uitgangspunt van De Morgenster is dat het meten (resultaat) $\neq$ weten. Het gaat ons vooral om het proces naar een resultaat toe en de conclusies die je hieruit trekt voor de inrichting van het onderwijs. De Morgenster is van mening dat het zicht op de ontwikkeling van leerlingen bestaat uit meerdere puzzelstukjes, geïllustreerd in de afbeelding hierboven.</p> <p>De ontwikkeling van kinderen is continu in beeld door observaties van de leerkracht, werkjes van de leerling, methode gebonden toetsen, de werkhouding van de leerling en de sociaal-emotionele ontwikkeling. Pas wanneer deze vijf goed in beeld zijn, kunnen de eindresultaten (LVS-toetsen) gebruikt worden voor de inrichting van het onderwijs. Een belangrijk onderdeel voor het in kaart brengen van de ontwikkeling van de leerlingen is ons leerlingvolgsysteem, ParnasSys. Hierin worden de zes puzzelstukjes gecombineerd en gebruikt voor het zo effectief mogelijk invullen van het onderwijs aan het individuele kind en aan de groep. Doordat ouders toegang hebben tot het leerlingvolgsysteem, in combinatie met regelmatige afstemmingsgesprekken, is ook voor ouders duidelijk zicht op de ontwikkeling van hun eigen kind.</p> <p>Drie keer per jaar wordt de ontwikkeling van de kinderen en van de groep besproken met de intern begeleiders in de groepsbesprekingen. De leerkracht volgt de ontwikkeling van leerlingen voortdurend. Zowel in de grote cyclus (LiB toetsen) als in de kleine cyclus (methodetoetsen en observaties). Tijdens de groepsbesprekingen komt de ontwikkeling van de groep als geheel, de ontwikkeling van de subgroepen en de ontwikkeling van individuele leerlingen aan de orde.</p> <p>De intern begeleiders maken twee keer per jaar een</p>
---	---	--

		trendanalyse op groeps-, leerjaar- en schoolniveau, aan de hand van de afgenomen CITO-toetsen. Om deze trendanalyses goed te kunnen maken, maar ook om de leerkrachten meer inzicht te geven in de leerdoelen van hun groep en leerlingen, wordt de methode 'Leerling in Beeld' (CITO) aangeschaft.	
6	Opbrengst- en handelingsgericht werken	<p>In 2017 zijn wij op school een stapje verder gegaan in het handelingsgericht werken binnen passend onderwijs. Wij noemen dit zelf 'Opbrengstbewust werken'. Wij proberen ons bewust te zijn van het proces van de ontwikkeling van elk kind, waarbij we onszelf steeds willen afvragen 'waarom' wij doen wat we doen.</p> <p>De weg is belangrijker dan de bestemming; het proces is belangrijker dan het resultaat.</p>	<p>Onze ambitie ligt in het teambreed uitbouwen van onze opbrengstbewuste vaardigheden, op het niveau van de school, de groep en de individuele leerling.</p> <p>Daarnaast buigt de werkgroep 'Resultaten' zich over de analyses van de CITO- toetsen op kind-, groeps- en schoolniveau, mede aan de hand van "Leerling in Beeld". De intern begeleiders maken twee keer per jaar trendanalyses om te zien hoe de school zich op de verschillende gebieden ontwikkelt en wat de doelen zijn.</p>
7	Goed afgestemde methoden en aanpakken	<p>Bij de keuze van onze methodes kijken wij uitgebreid naar doelen en werkvormen die binnen de methodes wordt aangeboden. Hierbij staat voorop dat de leerkracht met behulp van de methode beter om kan gaan met verschillen in de groep. Doordat methodes steeds beter inspelen op het omgaan met verschillen wordt het gemakkelijker kinderen meer of minder aanbod/verdieping te geven. Hierbij ligt een nadruk op het zelfstandiger maken van de leerlingen en op het geven van verantwoordelijkheid. Daarnaast willen wij, met onze methodes, kunnen aansluiten op leerlingen die meer begaafd zijn en extra uitdaging aankunnen. Voor de laatste groep is er de</p>	<p>Het is de leerkracht die het doet. De leerkracht motiveert, stimuleert, corrigeert, instrueert en geeft passend onderwijs. Onze ambitie is om te blijven investeren in kennis, houding en vaardigheden van leerkrachten binnen het passend onderwijs. De zelfstandigheid van de leerlingen blijft voor ons een speerpunt. Ook willen wij onze vaardigheden op het gebied van (hoog)begaafdheid dit jaar verder gaan uitbouwen.</p> <p>Dat doen we als éénpitter onder begeleiding van een extern deskundige.</p>

		<p>'LeV-groep' (plusgroep). Hier is aandacht voor 'leren leren' en verbreding.</p>	<p>Onderdeel hiervan is het ontwikkelen van een document over hoe we omgaan met het stimuleren van talenten bij kinderen.</p> <p>Op dit moment gebruiken nog niet alle leerkrachten activerende en samenwerkende werkvormen. We gaan een duidelijk stappenplan maken voor een doorgaande lijn samenwerkend leren. Dit zal worden teruggepakt tijdens werkoverleg van de jaargroepen en teamvergaderingen.</p>
8	Handelingsbekwame en competente medewerkers	<p>Binnen het team krijgt elke medewerker jaarlijks de kans om te kiezen uit (bij)scholing gericht op verrijking van kennis, ontwikkeling van vaardigheden en uitbreiding van competenties binnen het team. Hierbij hoort ook een stukje specialisatie van verschillende personen binnen het team. Op dit moment hebben we binnen het team een gedragsspecialist, specialisten in sociale vaardigheden, een hoogbegaafdheidsspecialist (in opleiding), rekencoördinatoren (in opleiding) en remedial teachers die gespecialiseerd zijn in verschillende vakgebieden.</p> <p>Naast het volgen van nieuwe trainingen en cursussen werken alle medewerkers ook aan het bijhouden en door ontwikkelen van hun huidige specialisaties. Binnen de scholingsruimte is steeds meer tijd beschikbaar voor het leren van elkaars expertises binnen het team.</p>	<p>Om de interne ondersteunings-structuur binnen de school uit te breiden en te verbeteren blijft ons speerpunt om opgedane kennis, bijvoorbeeld vanuit cursussen of ervaring, meer met elkaar te delen. Hiervoor mag scholingstijd gebruikt worden en het zal ook vast ingepland worden bij team- en bouwvergaderingen.</p>

9	Ambitieuze onderwijsarrangementen	<p>De Morgenster werkt met onderwijsarrangementen voor leerlingen die extra ondersteuning of extra ondersteuning plus nodig hebben. Hierin wordt samengewerkt met ambulante begeleiders vanuit het samenwerkingsverband en waar nodig met externe instanties. Hierin stelt de Morgenster zich ambitieus op; er worden arrangementen aangeboden binnen alle clusters. Hulp kan binnen het reguliere onderwijs mét een arrangement niet altijd geboden worden. Uitzonderingen kunnen zijn: Leerlingen met een forse verstandelijke beperking, kinderen met complexe lichamelijke hulpvragen die dagelijks veel medische of specialistische verzorging behoeven, dove of blinde leerlingen, leerlingen die aan bed zijn gekluisterd en leerlingen met ernstige psychische problematiek.</p>	<p>De komende jaren willen we ons verder ontwikkelen richting een Brede Zorgschool. Dit wil zeggen dat we samen met ouders, volwassenen en leerlingen in hun directe leefomgeving onderwijs aanbieden, wat tegemoetkomt aan de diversiteit van behoeften van kinderen, met of zonder beperkingen. Oftewel dat we een leeromgeving creëren binnen onze school, die optimale, excellente leerervaringen aanbiedt, zowel cognitief als sociaal, voor alle leerlingen. Wij willen vaardiger worden op het gebied van (kennis over) motorische ontwikkeling, sociaal-emotionele ontwikkeling, gedrag en talentontwikkeling. De Morgenster is zich bewust van de grens aan het passend onderwijs op een reguliere basisschool. Wij hebben niet de ambitie ons ontwikkelen tot inclusief onderwijs.</p>
---	-----------------------------------	--	--

10	Zorgvuldige overdracht van leerlingen	Op de Morgenster zijn we, tezamen met de invoering van opbrengstbewust werken, in 2017 gestart met een meer gestructureerde, duidelijke en zorgvuldige overdracht van leerlingen. Dit zowel bij de overgang naar een nieuw leerjaar als bij de overgang naar het voortgezet onderwijs. Doel is om tijdens de overdracht op een overzichtelijke, maar persoonlijke manier, het kind in kaart te hebben op verschillende gebieden. Een warme (groeps)overdracht is hierbij van groot belang. Bij leerlingen met speciale onderwijsbehoeften wordt daarbij zorgvuldig een groeidocument bijgehouden.	Onze ambitie is om deze manier van overdragen schoolbreed verder in te voeren en uit te bouwen.
11	Betrokkenheid ouders en leerlingen	Mede door de cyclus van handelingsgericht en opbrengstbewust werken lukt een open en transparante relatie met ouders steeds beter. Ouders worden door leerkrachten gezien als gesprekspartner, het voeren van afstemmingsgesprekken heeft hier een positieve invloed op. Uit gegevens van het tevredenheidsonderzoek blijkt dat de ouders tevreden zijn over de betrokkenheid met school. Omdat we werken met Basispoort (ouderportaal) hebben we korte communicatielijnen met ouders.	Er blijft een kleine groep ouders die moeilijk bereikbaar is voor school of die onze school moeilijk bereikbaar vinden. Wij willen er de komende tijd over na blijven denken hoe we hiermee om kunnen gaan. Ondersteuning in het gebruik van het ouderportaal is hiervoor een mooi speerpunt.
12	Expliciet interne ondersteuningsstructuur	Binnen De Morgenster is er veel ruimte voor interne ondersteuning voor leerkracht, ouder en kind. Binnen de school zijn meerdere intern begeleiders, remedial teachers en leerkrachtondersteuners aanwezig. Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften of leerlingen met een arrangement worden zoveel mogelijk intern begeleid, waar nodig met externe adviezen. Voor deze leerlingen wordt een duidelijk	Om de interne ondersteuningsstructuur binnen de school uit te breiden en te verbeteren blijft ons speerpunt om opgedane kennis, bijvoorbeeld aan de hand van cursussen of ervaring, meer met elkaar te delen.

		<p>ondersteuningsplan of ontwikkelingsperspectief opgesteld. Interne ondersteuning gaat altijd in afstemming en overleg met de leerkracht en de ouders van de leerling. Op deze manier is de begeleiding het meest effectief en wordt er voor de leerlingen een veilige omgeving gecreëerd. Remedial teaching en onderwijsassistentie wordt ook ingezet voor leerlingen met een korte, tijdelijke ondersteuningshulpvraag of voor leerkrachten met een tijdelijke ondersteuningshulpvraag in de groep.</p>	<p>Hiervoor mag scholingstijd gebruikt worden en dit zal ook vast ingepland worden bij team- en bouwvergaderingen.</p>
13	Een effectief ondersteuningsteam	<p>Binnen en rondom onze school bevindt zich een effectief ondersteuningsteam. Hierbij wordt bij handelingsverlegenheid hulp en ondersteuning geboden door interne begeleiding, schoolondersteuningsteams (orthopedagoog, ambulante begeleiding, verbindingsfunctionaris OnSAItena) en preventief ambulante begeleiders vanuit het samenwerkingsverband. Daarnaast wordt, wanneer nodig, extern begeleid door bijvoorbeeld een logopedist of dyslexiespecialist. Het bespreken van leerlingen met complexere, gecombineerde problematiek gebeurt structureel, op handelingsgerichte wijze in ons schoolondersteuningsteam (SOT). Ouders en leerkrachten van leerlingen die in het SOT worden besproken nemen deel aan gesprekken, zodat de afstemming op specifieke onderwijsbehoeften SAMEN gebeurt.</p>	<p>De school heeft als ambitie om de ontwikkeling richting 'één kind één plan' verder vorm te geven. Afstemmen met alle deskundigen die om het kind heen staan, is noodzakelijk. Een tweede speerpunt is het op tijd herkennen en erkennen van handelingsverlegenheid van de school bij leerlingen die dusdanig complexe problematiek vertonen dat het buiten de grens ligt van wat de Morgenster aankan.</p>

6 Wat zijn de grenzen op de Morgenster

In het schoolondersteuningsprofiel beschrijft de Morgenster zich als een basisschool die al een eind op weg is richting een brede zorgschool. In principe zijn alle kinderen welkom. Hiervoor is echter maar **één paar handen** in de klas beschikbaar. Daarnaast is op beperkte schaal de inzet van een onderwijsassistent, ouders en medeleerlingen mogelijk. Er is in het team veel expertise aanwezig. Zeker t.a.v. leerproblematieken. Voor een groot aantal kinderen met speciale onderwijsbehoeften heeft de school een passend onderwijsaanbod. De Morgenster heeft een enthousiast en ambitieus team en collega's helpen en ondersteunen elkaar.

Grenzen aan de mogelijkheden ontstaan daar waar de school onvoldoende kan afstemmen op de specifieke onderwijsbehoeften van kinderen. Ook zijn de mogelijkheden van begeleiding beperkt wanneer er meerdere kinderen in een groep extra onderwijsbehoeften hebben en wanneer het welbevinden van de leerling in het geding is.

Leerlingen die wij **niet** kunnen opvangen omdat wij deze kinderen niet kunnen bieden wat ze nodig hebben zijn:

1. Leerlingen met een forse verstandelijke beperking (IQ onder of net op het niveau van praktijkonderwijs)
  - en/of waarvoor onvoldoende begeleiding gerealiseerd kan worden;
  - en/of die het lesgeven aan de groep verstoren door gedrag;
  - en/of die niet in staat zijn om sociaal te integreren.
2. Kinderen met complexe lichamelijke hulpvragen die dagelijks veel medische of specialistische verzorging behoeven en dove, blinde en aan bed gekluisterde leerlingen
3. Kinderen met ernstige psychische problematiek (bijv. kinderen die voor regulering van hun gedrag zijn aangewezen op 1-1 begeleiding, leerlingen die structurele onveiligheid veroorzaken voor de leerlingen zelf, de medeleerlingen en/of leerkrachten, leerlingen met een complexe (oppositieele) gedragshulpvraag, leerlingen die structureel altijd een ander nodig hebben om de aandacht te richten en maximale inzet, tijd en aandacht van de school geen gewenste effecten opleveren.
4. Leerlingen waarvan de ouders structureel en onomkeerbaar geen vertrouwen hebben in de school, zich agressief opstellen of niet willen samenwerken met de school.

De komende jaren willen we ons op de Morgenster verder ontwikkelen richting Brede Zorgschool. Met name op de gebieden sociaal emotionele ontwikkeling, gedrag en talentontwikkeling willen we vaardiger worden. Dit denken we te bereiken door ons verder te bekwamen in het Handelingsgericht Werken (HGW) en kennis op de eerdergenoemde gebieden te vergaren en met elkaar te delen.

We realiseren ons dat er een grens is aan onze mogelijkheden voor Passend Onderwijs op een gewone reguliere basisschool. We zullen altijd bekijken waar méér inclusief onderwijs mogelijk is. We willen ons dan ook nadrukkelijk **niet** ontwikkelen richting inclusief onderwijs.

Het is onze ambitie om zoveel mogelijk leerlingen thuisnabij onderwijs te geven. Een aandachtspunt hierbij is het welbevinden van kinderen. Een enkele keer is het voor een leerling beter om in een kleinere groep met meer mogelijkheden voor individuele hulp en begeleiding het onderwijsleerproces te doorlopen.

Ook al zijn wij op de Morgenster nog niet echt handelingsverlegen. Het is onze taak om hier alert op te zijn en ouders en leerling in voorkomende gevallen te ondersteunen.

Ook in de toekomst blijven er leerlingen waarvoor de Morgenster niet de meest passende school is. We zullen voor deze leerlingen, samen met de ouders, op zoek gaan naar een meer, beter passende vorm van onderwijs.

